

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Relat demolidor d'una víctima de la pederàstia

PERFIL

L'EDITORA VANESSA SPRINGORA ASSEGURA QUE HA PORTAT EL SEU PRIMER LLIBRE A DINS DURANT MÉS DE TRENTA ANYS. 'EL CONSENTIMENT' HA ESTAT UNA REVELACIÓ A FRANÇA I ES PODRÀ LLEGIR EN UNA VINTENA DE LENGÜES

JORDI LLAVINA

Deixar constància de l'exemple del predator: una addicció a les adolescents menors de setze anys i als efebus, que sol sodomitzar als seus freqüents viatges a Manila (els sona?). Un propòsit catàrtic i venjatiu: ella mateixa va ser una víctima de Gabriel Matzneff, glòria de les lletres franceses amb una àmplia experiència com a pederasta que ell mateix no s'ha estalviat mai de relatar als seus diaris *negres* i als seus llibres de ficció. La trampa ha estat molt eficaç: l'escriptor octogenari ha caigut definitivament en desgràcia.

L'estil és sec com el d'un informe pericial. La tria de citacions, escaciat. Hi ha acabaments de capítol formidables, que fan un ressò d'escopetades. Però no és pas la frase curta i precisa ni la calculada estructura de l'obra –sis parts que registren el procés d'un malson i la superació final–, el que fa del text una trampa eficaç. Springora –al llibre, V.– és filla d'una família desfeta. Lectora precoç, de ben petita aprèn a les novel·les que "l'amor fa mal". A casa rep la confirmació diària d'aquesta sentència amb una variada saragata de crits i accessos violents. Un cop separat, son pare –que s'ha comprat una nina inflable de mida natural– queda de tant en tant amb ella en un restaurant, però sovint l'home no s'hi presenta. La nena viu amb sa mare, amb qui les coses no són gaire més falagueres. Un dia, en un sopar amb gent gran, V. coneix l'escriptor esmentat –al llibre, G.–, que el 1976 havia publicat l'assaig *Les moins de seize ans* –avui retirat de les llibreries, com la resta dels seus títols–. Hi defensava l'amor amb adolescents d'ambdós sexes i hi repudiava la moral puritana. En aquell sopar, G. clissa V. i al cap de poc tots dos comencen una relació amorosa apassionada, que passarà una factura onerosa a la noia –la desposseïció n'és una de les conseqüències–, però també, recentment, al vell escriptor, que es rebolca en el fang.

L'esperit de l'època

Hi ha diverses qüestions morals de molt de pes, en la confessió de Springora: "Es difícil desempal·legar-se de l'esperit de l'època", afirma. I recorda que el 1977 *Le Monde* va publicar una carta oberta a

EL CONSENTIMENT
VANESSA SPRINGORA
EMPÚRIES / LUMEN
TRADUCCIÓ DE MARTA MARFANY
208 PÀG. / 19,90 €

favor de la despenalització de les relacions sexuals entre menors i adults –Matzneff n'havia estat el promotor i redactor!– La van signar, entre altres, Barthes, De Beauvoir, Deleuze, Sartre... però no Duras o Foucault. En aquest sentit, França, model de país de moral oberta, ha hagut de canviar el signe de la seva tradició. ¿Hi pot haver consentiment en una adolescent de catorze anys que sent com una condemna l'absència tutelar del pare; d'una noia la mare de la qual creu que és prou madura per mantenir relacions amb un home de més de cinquanta anys? Vet aquí la qüestió central del llibre: "El que avui ha canviat, i que lamenten païos com G. i els seus defensors, blasmant el puritanisme imperant, és que, després de l'alliberament de la moral, també comença a alliberar-se la paraula de les víctimes".

El relat del malson –de la subtil manipulació de l'iniciador, del seu control sobre la presonera, fins i tot molt de temps després d'haver-hi perdut el contacte: "Tindrè catorze anys de per vida"– resulta esborrador. "Si les relacions entre un adult i un menor de quinze anys són il·legals, per què hi ha tanta tolerància quan passa amb el representant d'una elit –fotògraf, escriptor, cineasta, pintor?–" Springora també censura amb acritud el vampirisme de l'autor i la pornogràfica conversió del seu cas, com el de tantes altres víctimes, en literatura. El dolor no és gens fictici, sinó ben real. És per això que, més de trenta anys després, l'escriptora novella s'hi ha tornat. I la potència del seu relat, com els efectes de l'ona expansiva, són demolidors. ♡

VANESSA SPRINGORA CENSURA AMB ACRTUD EL VAMPIRISME DE L'AUTOR, I LA PORNOGRÀFICA CONVERSIÓ DEL SEU CAS, COM EL DE TANTES ALTRES VÍCTIMES, EN LITERATURA

JULIEN DE ROSA / EFE

Quan Werther ha llegit Scott Fitzgerald

PERE ANTONI PONS

La primera escena ens presenta un home davant el mar Mediterrani. És el protagonista, però fins a les pàgines finals no aclarim què l'ha portat fins allí, després que ell mateix ens hagi contat la història de la seva vida durant l'últim any i escaig. Quan finalment el retrobem, la seva situació ens semblarà molt menys solar i harmoniosa que al principi. I és que *L'últim estiu a Roma*, del també guionista i dramaturg Gianfranco Calligaris (Asmara, 1947), pot semblar una clàssica novel·la iniciàtica, però en realitat n'és l'epíleg amarg i desensiat.

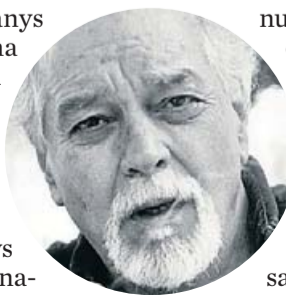
Publicada per primer cop el 1973, es veu que la novel·la ha gaudit des

d'aleshores d'una fama triplement paradoxal com a èxit de vendes, obra de culte i títol introbable durant molt de temps. És una peripècia coherent amb el to que amara tot el llibre: el to de vitalitat melancòlica propi de les joventuts intenses però ja perdudes i irrecuperables.

La novel·la està ambientada en la Roma populosa, pròspera i vibrant de principis dels anys 70 del segle XX. És una ciutat que, igual que el París de Balzac, atreu tota mena de joves inquietos i ambiciosos. El protagonista i narrador és en Leo Gazzarra, un periodista de trenta anys que va fugir del seu Milà natal per instal·lar-se en una Ro-

ma que no tan sols l'ha decebut sinó que l'ha cremat. Com ja he apuntat, això és important: Calligaris no ens mostra, balzaquianament, el procés de desil·lusions que corca el seu protagonista sinó que, d'entrada, ja ens el mostra desil·lusionat, professionalment frustrat i en lluita contra l'alcoholisme.

L'autor també fa, i aquest és el nucli dramàtic de l'obra, que en Leo trobi, a pesar de tot, una última possibilitat de salvació en la figura d'una noia de qui s'enamora, però l'Arianna és tan preciosa i sensible com intempestiva, fràgil i voluble, i ja se sap que els condemnats no poden salvar-se entre ells.

WIKIPEDIA

L'ÚLTIM ESTIU A ROMA
GIANFRANCO CALLIGARIS
PROA / TUSQUETS
TRAD. MERCÈ UBACH
240 PÀG. / 19 €

La història d'amor entre en Leo i l'Arianna funciona perquè sapser, tot alhora, natural, apassionada, enginyosa i vivaç. Ara bé, el punt fort de la novel·la és la relació entre en Leo i el seu amic Graziano, un home talentós però podrit d'impotència i desesperació, el qual ve a ser com una projecció del que pot acabar sent en Leo si no controla la fúria asocial i l'esperit de revolta esbravada que bombollegen dins seu, si no corregeix el seu temperament de Werther que ha llegit massa Camus, Pavese i Scott Fitzgerald.

L'últim estiu a Roma, que és plena de bones frases, pot llegir-se com una versió elegant de l'existencialisme de postguerra. Té més ritme i més humor i és menys claustrofòbica, però és igualment desesperança i crepuscular. ♡